

Monika Sadowska

Dostępność do kredytu jako czynnik rozwoju sektora MŚP w Polsce

Ekonomiczne Problemy Usług nr 102, 408-416

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MONIKA SADOWSKA

Uniwersytet w Białymstoku

DOSTĘPNOŚĆ DO KREDYTU JAKO CZYNNIK ROZWOJU SEKTORA MŚP W POLSCE

Wprowadzenie

We współczesnej gospodarce rynkowej założenie oraz prowadzenie działalności gospodarczej traktuje się jako podstawowy efekt zachowań przedsiębiorczych jednostki lub grupy ludzi. Przedsiębiorczość jest zjawiskiem złożonym, uwarunkowanym wieloma czynnikami wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi.

Małe i średnie przedsiębiorstwa jako rezultat zachowań przedsiębiorczych, to niekwestionowane stimulatory rozwoju gospodarczego, motory zmian oraz źródła innowacji. Wśród zagrożeń uniemożliwiających rozwój sektora MŚP w Polsce wymienia się niejednokrotnie barierę pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania.

Przedmiotem zainteresowania w niniejszym artykule jest sektor MŚP w Polsce oraz kredyt jako jego źródło finansowania. Autorka wykorzystując międzynarodowe opracowania (raport *Global Entrepreneurship Monitor* i raport *Doing Business*) przedstawia wyniki badań ekspertów, oceniających dostęp do finansowania przedsiębiorczości w Polsce.

Przedsiębiorczość traktowana jest współcześnie jako kategoria bardzo szeroka, obejmująca swoim zasięgiem aspekty ekonomiczne, społeczne, psychologiczne, kulturowe i etyczne. Najczęściej kojarzona jest z określonym zachowaniem człowieka, wynikającym z jego cech osobowości, jak również z wykorzystaniem tych cech i umiejętności w działaniach, w szczególności w działalności gospodarczej.

Przedsiębiorczość jest procesem, którego powstanie i rozwój uzależnione są od wielu czynników. Jest rezultatem splotu różnorodnych uwarunkowań, zależnych zarówno od podmiotowych (wewnętrznych) predyspozycji konkretnych osób, jak i od warunków zewnętrznych, które dzięki odpowiednim instrumentom mogą skutecznie kształtować pozytywne warunki do rozwoju przedsiębiorczości.

Działalność gospodarczą, jej uruchomienie, a przede wszystkim prowadzenie w warunkach turbulentnego otoczeniu, traktuje się jako podstawowy przejaw przedsiębiorczości indywidualnej we współczesnej gospodarce rynkowej.

Punktem wyjścia podjęcia niniejszych rozważań jest teza, mówiąca, że na przedsiębiorczość poszczególnych jednostek, grup ludzi oraz organizacji oddziałuje wiele różnorodnych czynników. Te determinanty mogą zarówno ułatwiać powstawanie i rozwój istniejących przedsiębiorstw, jak i równie skutecznie hamować inicjatywy założycielskie nowych podmiotów gospodarczych.

Duże znaczenie w rozwoju przedsiębiorczości ma bariera pozyskania

zewnętrznych źródeł finansowania działalności gospodarczej. To jedno z istotnych wyzwań stawianych polskim przedsiębiorcom, którzy preferują strategię samofinansowania jako podstawę utrzymania prawnej i ekonomicznej samodzielności i niezależności swojej firmy¹.

1. Istota przedsiębiorczości

W literaturze przedmiotu spotkamy wiele niejednoznacznych interpretacji rozumienia pojęcia „przedsiębiorczość”, co jest wynikiem procesu ewolucji kształtowania się definicji przedsiębiorczości, który nie został jeszcze zakończony, a który przebiega z niejednakowym powodzeniem w różnych systemach gospodarczych².

W polskiej literaturze naukowej dotyczącej przedsiębiorczości definiuje się ją w sposób dwojaki:

- jako zespół ludzkich cech związanych m.in. z aktywnością, skłonnością do ryzyka, innowacyjnością (podejście atrybutowe),
- jako działanie polegające na podejmowaniu działalności gospodarczej i prowadzeniu przedsiębiorstwa oraz poszukiwaniu w tym szans rozwoju (podejście czynnościowe)³.

Dla istotny podjętych w niniejszym opracowaniu rozważań, szczególnie ważne jest podejście czynnościowe, czyli takie które wiąże przedsiębiorczość z prowadzeniem działalności gospodarczej.

2. Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości

Zjawisko przedsiębiorczości (prowadzenia działalności gospodarczej) jest uwarunkowane wieloma czynnikami, które sprzyjają wzmocnieniu tego procesu i jego rezultatów, ale także tymi, które wpływają na niego hamująco. Wynika to z faktu, że każda działalność gospodarcza wykonywana jest w określonych warunkach, które zmieniają się w czasie i nigdy nie są stałe. Oddziałują one na przedsiębiorcę zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni.

W literaturze przedmiotu z zakresu przedsiębiorczości różni autorzy odmiennie postrzegają problematykę jej uwarunkowań, można rozpatrywać jako czynniki wewnętrzne (podmiotowe), czyli predyspozycje konkretnych osób podejmujących działalność gospodarczą, jak i czynniki zewnętrzne, wyznaczające tempo rozwoju nowych firm.

Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju przedsiębiorczości można rozpatrywać zaś w kontekście otoczenia bliższego (konkurencyjnego) lub oddziaływania wszystkich czynników makroekonomicznych, w których funkcjonuje przedsiębiorca.

¹ D. Gościński-Kasprzyk, *Przedsiębiorczość po polsku*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2001, s. 57.

² T. Piecuch, *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 36.

³ K. Safin, *Zarządzanie małą firmą*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław 2002, s. 22–23.

W pierwszym przypadku analizuje się relacje między samymi przedsiębiorcami, a także nimi i ich klientami. W drugim natomiast, szerokie ujęcie otoczenia obejmuje wszystko, co otacza przedsiębiorcę w skali makro⁴.

3. Znaczenie przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość jest wyjątkową i niepowtarzalną siłą napędową gospodarki oraz podstawowym warunkiem przezwyciężania niekorzystnych tendencji w systemie gospodarczym kraju. Jest także jednym z najbardziej pożądanych zjawisk współczesnych procesów gospodarowania oraz czynnikiem, który przekształca istniejący stan rzeczy w sposób trudny do ogarnięcia.

Przedsiębiorczość jest aktywnością, dzięki której sprawnie funkcjonują państwa i gospodarki, rozwijają się przedsiębiorstwa, a poziom życia społeczeństwa sukcesywnie wzrasta. W tych właśnie państwach, pod wpływem sprawnie działających rządów i przemyślanej polityki stworzono warunki stymulujące rozwój indywidualnej przedsiębiorczości.

Znaczenie rozwoju przedsiębiorczości w osiągnięciu sukcesów gospodarczych oraz przewagi konkurencyjnej jest fundamentalne. Zdaniem T. Gruszeckiego „nadzieją i jedyną szansą budowy kapitalizmu w Polsce jest oparcie go na przedsiębiorczości. Rola przedsiębiorcy w społeczeństwie jest trudna i niezwykle odpowiedzialna, wymaga nie tylko sprzyjających warunków ekonomicznych (w tym umiarkowanego wsparcia ze strony polityki gospodarczej) ale także klimatu poparcia ze strony szerokiej opinii publicznej, wręcz szacunku dla postawy przedsiębiorczej”⁵.

4. Małe i średnie przedsiębiorstwa efektem zachowań przedsiębiorczych

W Polsce pojęcie przedsiębiorczości nabrało szczególnego znaczenia po transformacji gospodarczej, kiedy to nowe realia ustrojowe stworzyły zapotrzebowanie na nowy typ aktywności życiowej, a przed społeczeństwem otworzyły się możliwości swobodnego prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Wówczas sektor małych i średnich przedsiębiorstw zaczął być przedmiotem badań i analiz, tworząc jednocześnie podstawy sektora prywatnego w gospodarce.

Obecnie małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią ponad 99% wszystkich przedsiębiorstw w Polsce, a sektor ten wywiera istotny wpływ na wszystkie dziedziny życia gospodarczego i społecznego. Według danych GUS, przedsiębiorstwa działające w Polsce wytwarzają 75% polskiego produktu krajowego brutto (PKB), 72,3% w 2009 roku, a w latach 2004–2008 udział ten oscylował na poziomie około 71%⁶.

⁴ E. Grzegorzewska-Mischka, W. Wyrzykowski, *Przedsiębiorczość, przedsiębiorstwo, przedsiębiorca*, Wydawnictwo Bookmarket, Gdańsk 2009, s. 10.

⁵ T. Gruszecki, *Przedsiębiorca w teorii ekonomii*, Wydawnictwo Cedror, Warszawa 1994, s. 8.

⁶ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2011*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011 (12.01.2013).

Z raportu przygotowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości odczytujemy jednocześnie, że sektor małych i średnich przedsiębiorstw generuje prawie połowę polskiego PKB (48,4%), przy czym najmniejsze przedsiębiorstwa prawie jedną trzecią (30,4%).

Rolę sektora MŚP we współczesnym świecie gospodarczym potwierdzają doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych, z których wynika, że niezależnie od czynników ekonomicznych i pozaekonomicznych, charakterystycznych dla danego kraju, sektor MŚP odgrywa niezwykle ważną rolę, w takich kwestiach jak⁷:

- przeciwdziałanie bezrobociu poprzez generowanie nowych miejsc pracy,
- racjonalizacja alokacji zasobów,
- innowacje i unowocześnianie struktury przemysłowej,
- rozwój regionów i gospodarki lokalnej.

5. Źródła finansowania działalności sektora MŚP

Problemy z finansowaniem działalności gospodarczej stanowią jedno z podstawowych ograniczeń rozwoju polskich małych i średnich przedsiębiorstw⁸. Bez względu na rozmiar firmy, jej formę oraz rodzaj prowadzonej działalności koniecznym warunkiem funkcjonowania przedsiębiorstw jest dostęp do kapitału. Dostępność kapitału wiąże się z możliwością rozwoju, poprawy konkurencyjności, umocnienia pozycji na rynku, zastosowania nowych rozwiązań technologicznych czy też unowocześnienia produktów i usług. Brak wystarczającej ilości zasobów finansowych uniemożliwia rozwój firmy, a niejednokrotnie nawet jej dalsze funkcjonowanie.

Wybór odpowiedniego źródła finansowania działalności małych i średnich przedsiębiorstw zależy przede wszystkim od hierarchii źródeł finansowania oraz od kryteriów atrakcyjności poszczególnych źródeł⁹. Kierując się zasadą hierarchii źródeł finansowania, przedsiębiorstwa w pierwszej kolejności wykorzystują wewnętrzne źródła finansowania. W razie niewystarczającej ich ilości, wykorzystują zasoby zewnętrzne uwzględniając stopień uzależnienia od podmiotu, który je przyznaje. Kierując się kryterium atrakcyjności źródeł finansowania, należy uwzględnić dostępność, koszt i elastyczność kapitału.

Najistotniejszym podziałem źródeł finansowania działalności gospodarczej jest wyróżnienie źródeł wewnętrznych i zewnętrznych (kryterium pochodzenia kapitału) oraz źródeł własnych i obcych (kryterium prawa własności kapitału). Źródłami kapitału obcego małych i średnich przedsiębiorstw są przede wszystkim kredyty banko-

⁷ E. Stawasz, *Pojęcie i źródła finansowania MSP*, w: *Bariery w korzystaniu z usług bankowych w finansowaniu działalności małych i średnich przedsiębiorstw*, red. J. Bilski, E. Stawasz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006, s. 16–17.

⁸ N. Daszkiewicz, *Bariery wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych*, w: *Przetrwanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, red. F. Bławat, Wydawnictwo Scientific Publishing Group, Gdańsk 2004, s. 143–144.

⁹ I. Staniec, P. Malicki, *Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w aglomeracji łódzkiej*, w: *Wspomaganie i finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, red. M. Matejun, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 310–311.

we (krótko i długookresowe) oraz tzw. pozabankowe źródła obcego finansowania (kredyt handlowy, leasing, factoring, franchising oraz pożyczki z sektora pozabankowego).

6. Kredyt bankowy jako źródło finansowania działalności sektora MŚP

Jak stanowi art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, przez umowę kredytu „bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu”¹⁰.

Specyfika potrzeb sektora wskazuje, że dostępne przedsiębiorstwom kredyty dzieli się ze względu na ich przeznaczenie na obrotowe i inwestycyjne. Natomiast ze względu na metodę udzielania kredytu, rozróżnia się kredyty w rachunku bieżącym bądź w rachunku kredytowym¹¹.

Liczne badania empiryczne potwierdzają, że kredyt bankowy jest jednym z ważniejszych źródeł kapitałów obcych w sektorze MŚP. Dostarcza środki pieniężne służące pokryciu potrzeb, lecz w głównej mierze przyczynia się do rozwoju firmy, stwarzając możliwości finansowania zaplanowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Ponadto, na podstawie złożonego wniosku kredytowego, bank dokonuje oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa, dzięki czemu właściciel otrzymuje niezależną opinię o kondycji finansowej swojej firmy.

Niniejsze przesłanki potwierdzają, że wzrasta zapotrzebowanie na ten rodzaj finansowania, co przejawia się znacznym przyrostem udziału kredytów bankowych w strukturze kapitałów oraz sprzyja pojawianiu się atrakcyjniejszych ofert bankowych.

6.1. Dostępność kredytu – podejście literaturowe

Małe i średnie przedsiębiorstwa chętnie korzystają z kredytów bankowych, głównie w celu finansowania bieżącej działalności oraz jako sposób pozyskiwania środków na inwestycje. Rozwój sektora MŚP w Polsce sprawił, że rola kredytu bankowego w ostatnich latach znacząco wzrosła.

Zdaniem T. Piecuch¹², w warunkach polskich, możliwości pozyskania przez małe i średnie przedsiębiorstwa kredytów bankowych są wciąż bardzo ograniczone. Wynika to przede wszystkim z:

- relatywnie wysokich kosztów kredytu dla małych i średnich przedsiębiorstw (np. bardzo wysokie marże stosowane przez banki, które mają być rekompensatą z tytułu niewypłacalności),

¹⁰ http://www.nbp.pl/akty_prawne/prawo_bankowe/prawo_bankowe.pdf (13.01.2013).

¹¹ W. Cwynar, W. Patena, *Podręcznik do bankowości. Rynki, regulacje, usługi*, WoltersKluwer Polska, Kraków 2007, s. 237.

¹² T. Piecuch, *op.cit.*, s. 118–119.

- dużych trudności z zabezpieczeniem kredytu (małe firmy są dla banków wciąż klientami niewiarygodnymi, gdyż nie dysponują żadnym majątkiem – przedsiębiorcy podejmujący działalność po raz pierwszy, lub ich przychody są często niestabilne).

Ponadto, stopień wykorzystania kredytów bankowych byłby znacznie wyższy, gdyby nie ryzyko wynikające z niedostatecznego zakresu danych o przedsiębiorstwie. Niejednokrotnie, zwraca się również uwagę na fakt, że sektor MŚP wykazuje niskie zdolności akumulacyjne, które nie gwarantują pewności zwrotu zainwestowanych kapitałów, a wysokie koszty funkcjonowania zmniejszają poziom rentowności. Trudny dostęp sektora MŚP do kredytu wynika również ze skomplikowanej i czasochłonnej procedury związanej z rozpatrywaniem wniosków kredytowych.

Potencjalnie kredytobiorcy napotykać na liczne trudności, często nie są w stanie przekonać banku o zdolności do generowania wystarczających środków, które zapewnią im spłatę zobowiązań i płynność finansową. Skutki tego są takie, że przedsiębiorcy nadal preferują strategię samofinansowania jako podstawę utrzymania prawnej i ekonomicznej samodzielności i niezależności swojej firmy.

6.2. Dostępność kapitału – metodologia *Global Entrepreneurship Monitor*

Global Entrepreneurship Monitor (GEM)¹³ to nowatorski projekt badawczy, który umożliwia przeprowadzenie porównania szerokiego spectrum przejawów przedsiębiorczości. Jest podstawą do wyciągania wstępnych wniosków na temat przyczyn i konsekwencji zróżnicowania przedsiębiorczości w poszczególnych krajach.

Szczegółowo podejmowane kwestie badawcze w GEM to indywidualna motywacja podejmowania działalności gospodarczej, demograficzny profil przedsiębiorcy, ogólna charakterystyka zakładanych przedsiębiorstw, siły napędowe przedsiębiorczości (uwarunkowania: polityczne, ekonomiczne, społeczne i technologiczne), rola rządu i władz lokalnych w stymulowaniu przedsiębiorczości.

Z raportu GEM odczytujemy, że niezbędny w działalności gospodarczej kapitał finansowy może pochodzić z różnych źródeł: z zasobów własnych założycieli przedsiębiorstwa, z pożyczek od znajomych i rodziny, ze środków innych inwestorów prywatnych, z kredytów bankowych, z emisji akcji, funduszy inwestycyjnych, pożyczek ze środków budżetu itd.

Dane GUS za 2010 rok potwierdzają tezę, że od lat głównym źródłem finansowania inwestycji przedsiębiorstw w Polsce są środki własne (69% w przypadku przedsiębiorstw i niemalże 65% w przypadku firm z sektora MŚP)¹⁴. Kredyty i pożyczki, jako zewnętrzne źródła finansowania stanowią jedynie kilkanaście procent całości realizowanych inwestycji (dla wszystkich przedsiębiorstw – 11,5%, dla MŚP – 17%). W porównaniu z danymi z lat poprzednich, w 2010 roku nastąpił nieznaczny wzrost udziału kredytów i pożyczek krajowych w finansowaniu działalności przedsiębiorstw w Polsce, natomiast co istotne, nie zmienił się zasadniczo udział

¹³ <http://www.gemconsortium.org/> (13.01.2013).

¹⁴P. Zbierowski, D. Węclawska, A. Tarnawa, P. Zadura-Lichota, M. Bratnicki, *Global Entrepreneurship Monitor – Polska 2012*, Warszawa 2012.

środków własnych.

W raporcie GEM znajdujemy również odwołanie do badań zaprezentowanych w *Raporcie Pekao SA o sytuacji mikro i małych firm w roku 2011*¹⁵. Z niniejszego raportu wynika, że główną przyczyną niekorzystania z zewnętrznych źródeł finansowania przez najmniejsze podmioty w Polsce jest przede wszystkim niechęć do zadłużenia (45% odpowiedzi; w ubiegłym roku na tę przyczynę wskazywało 58% ankietowanych), brak potrzeby korzystania z finansowania zewnętrznego (40% ankietowanych, co stanowi istotny wzrost w porównaniu z ubiegłorocznym badaniem, gdy taką odpowiedź wybrało 15% respondentów).

Badania przeprowadzane przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR)¹⁶ wskazują jednak, że obecna sytuacja może się wkrótce zmienić. Dane IBnGR potwierdzają wzrost zapotrzebowania w najbliższej przyszłości na finansowanie działalności firm. Aż 62% ankietowanych podmiotów MŚP stwierdziło, że w najbliższej przyszłości będzie zgłaszało większy popyt na finansowanie działalności gospodarczej. Oznacza to wzrost zapotrzebowania na usługi finansowania pochodzącego ze źródeł krajowych i zagranicznych, komercyjnych i niekomercyjnych, w tym również publicznych.

Ogólna ocena czynnika, jakim jest finansowanie rozwoju przedsiębiorczości przez ekspertów GEM jest dość interesująca. Pomimo dość sceptycznych ocen dostępności kredytów w bankach i pożyczek w różnego rodzaju funduszach przez samych przedsiębiorców, całkowity wynik jest umiarkowanie pozytywny. Z jednej strony średnia ocena Polski na poziomie 2,52 jest raczej niska, to z drugiej strony uzyskany wynik pozwala plasować się Polsce na 16 miejscu wśród 49 krajów biorących udział w badaniu. Liderem w zestawieniu jest Szwajcaria (ocena 3,50) oraz Tajwan (3,21). Na tle krajów europejskich wyprzedza nas 7 państw, tj. Niemcy (2,95), Holandia (2,88), Portugalia (2,87), Norwegia (2,81), Szwecja (2,66), Litwa (2,63) i Finlandia (2,62).

6.3. Dostępność do kapitału – metodologia *Doing Business*

*Doing Business*¹⁷ jest raportem przygotowywanym przez Bank Światowy, który pokazuje, z jaką łatwością lub trudnością prowadzi się działalność gospodarczą w 185 krajach na świecie. Eksperti Banku Światowego oceniając otoczenie do prowadzenia działalności gospodarczej w różnych krajach na świecie, biorą pod ocenę wiele wskaźników, np. łatwość w założeniu firmy, uzyskiwanie pozwoleń na budowę, rejestracja nieruchomości, możliwości otrzymania kredytu czy biurokracja związana z płaceniem podatków.

Polska w najnowszym raporcie Banku Światowego (*Doing Business 2013*), pod względem dostępności do kredytów zajęła czwarte miejsce na świecie. Dla porównania regionalnego – Słowacja, Niemcy i Dania znajdują się na 23. pozycji. Bułgaria zdobyła 40. miejsce, natomiast Węgry i Czechy – 53. miejsce. Średnia dla

¹⁵J. Fulara, T. Kierzkowski, M. Mrowiec, A. Stasiak, T. Woźniczka, *Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2011*, Warszawa, grudzień 2011.

¹⁶*Mechanizmy inżynierii finansowej w podnoszeniu efektywności absorpcji środków UE i ich znaczenie w polityce spójności po 2013 roku*, IBnGR, Gdańsk, listopad 2010.

¹⁷ <http://www.doingbusiness.org/> (15.01.2013).

najbardziej rozwiniętych krajów OECD to 43. miejsce.

Istotnym czynnikiem, który umożliwił Polsce zajęcie tak wysokiego miejsca w międzynarodowej klasyfikacji, jest system wymiany informacji kredytowej. Indeks Banku Światowego, oceniający rozwiązania dotyczące wymiany informacji kredytowej jest mierzony w skali od 0 do 6 punktów. Polska w ostatnim opublikowanym raporcie uzyskała najwyższą 6-punktową notę, stając się jednocześnie liderem zarówno w regionie, jak i w skali światowej.

Sama obecność Biura Informacji Kredytowej (BIK) w Polsce, jako publicznej instytucji rejestru kredytowego, gromadzącej i udostępniającej informacje o kredytobiorcach, jest już sporym osiągnięciem, gdyż wciąż nie we wszystkich krajach funkcjonują tego typu instytucje. BIK udostępnia zarówno pozytywne, jak i negatywne informacje, a w biurze BIK znajdują się także dane na temat firm i klientów indywidualnych w ujęciu historycznym.

Dobrze prosperujący system wymiany informacji kredytowej, zmniejsza ryzyko bankowe oraz umożliwia lepszą weryfikację osób, które nie są w stanie regulować swoich zobowiązań. BIK ma aktualnie informacje na temat zobowiązań finansowych 76,9% dorosłej populacji w Polsce, co odpowiada ok. 21 mln dorosłych Polaków (powyżej 16 roku życia). Średnia dla najbardziej rozwiniętych krajów OECD wynosi 74,6%.

Zdaniem ekspertów Banku Światowego, żaden inny kraj nie dokonał takich postępów w ułatwianiu prowadzenia biznesu, jak Polska. Z najnowszego raportu (*DB 2013*) odczytujemy, że Polska w ciągu ostatnich lat, polepszyła dostęp do kredytu. Wynika to z poprawki, która została dokonana w pochodzącej z 1996 roku Ustawie o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów. Wprowadzone zmiany zapewniły wszystkim legalnie przebywającym w naszym kraju podmiotom, zdolność do zaciągania zobowiązań.

Podsumowanie

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w wielu opiniach jest synonimem przedsiębiorczości. To sektor, który wywiera znaczący wpływ na wszystkie dziedziny życia społecznego i gospodarczego. Promocja oraz wspieranie jego rozwoju powinno być zagadnieniem priorytetowym, nieodłącznym elementem wkładu rządu w poprawę kondycji gospodarczej kraju.

Rozwój i konkurencyjność sektora MŚP w głównej mierze decyduje o rozwoju i konkurencyjności gospodarczej poszczególnych krajów oraz ich pozycji na rynkach międzynarodowych. Istotna rola MŚP sprawia, że zarówno czynniki ich rozwoju, jak i bariery ograniczające ten rozwój są przedmiotem wielu badań i analiz.

Szeroki wachlarz źródeł finansowania wskazuje, że przedsiębiorstwa z sektora MŚP mają możliwość korzystania z różnorodnych funduszy na pokrycie kosztów działalności. Często utrudniony dostęp do kapitałów zewnętrznych zmusza jednak małe i średnie przedsiębiorstwa do finansowania prowadzonej działalności ze środków własnych.

Polska jako kraj europejski, który chce konkurować na rynku globalnym musi konsekwentnie dostosowywać się do wymagań, jakie pojawiły się na świecie wraz

z budowaniem gospodarki opartej na wiedzy. O tempie rozwoju polskiej gospodarki w gospodarce światowej zdecydować zarówno osoby przedsiębiorcze, które wykorzystując swoją kreatywność i innowacyjność, przyczynią się do rozwoju gospodarczego, jak i sprawnie funkcjonujący system wspierania rozwoju przedsiębiorczości.

THE ACCESSIBILITY TO CREDIT AS THE GROWTH FACTOR OF THE SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES SECTOR IN POLAND

Summary

In the modern market economy, launching and running the economic activity is mainly regarded as the result of enterprising behaviour of individuals or groups of people. The entrepreneurship is an intricate occurrence, conditioned with internal and external factors.

Small and medium-sized enterprises exist as results of enterprising behaviour are indisputable generators of the economic development, determinants of changes and sources of innovations. It is claimed that the small and medium-sized enterprise sector development in Poland is at risk because of the barrier in acquiring external source of finances.

The main interest in this study is devoted to small and medium-sized enterprises sector in Poland and a credit as its source of finance. The author of this work has used the international studies (*Global Entrepreneurship Monitor* report and *Doing Business* report) and presents the results of experts' studies evaluating the access to financing of the entrepreneurship in Poland.

Translated by Monika Sadowska